

บทที่ ๔

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การเคลื่อนไหวด้านวิธีสอนภาษาไทย เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความพยายามที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพของวิธีสอนภาษาไทย เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้ภาษาไทยตามความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และโดยเฉพาะภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติที่ทุกคนต้องใช้ในชีวิตประจำวัน และคงความสำคัญในตัวเองมาตลอด แต่ในด้านการศึกษาดูเหมือนว่าภาษาไทยเป็นวิชาที่มีความขัดแย้งอยู่ในตัวเองเช่นกัน กล่าวคือ ในด้านหลักการ ทฤษฎี แล้วภาษาไทยเป็นวิชาบังคับวิชาแรกในการเรียนการสอน แต่ในทางปฏิบัติภาษาไทยเป็นวิชาที่ถูกทอดทิ้งไม่ได้รับการเอาใจใส่ที่จะปรับปรุง พัฒนาริธีสอนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดเท่าที่ควร ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาถึงความเป็นมาของวิธีสอนภาษาไทย เพื่อจะได้ทราบและเข้าใจถึงลำดับความเป็นมา ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในด้านวิธีสอนภาษาไทย รวมทั้งองค์ประกอบอื่น ๆ อีกด้วย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเรียบเรียงวิวัฒนาการของหลักสูตร และวิธีสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๒๒๓ จนถึงปัจจุบัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นไปตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ คือ ศึกษารวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร วิธีสอนภาษาไทย และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในสมัยต่าง ๆ จากเอกสารหลักสูตร ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๓๔ จนถึง ๒๕๒๑ รวม ๑๒ ฉบับ หนังสือ ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๔๔ จนถึง ๒๕๒๓ วารสาร งานวิจัยตลอดจนเอกสารทางราชการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๓๔ (ร.ศ. ๑๐๘) จนถึงปัจจุบัน สัมภาษณ์ผู้ที่มีหน้าที่และความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร และวิธีสอนภาษาไทย รวมทั้งองค์ประกอบอื่นที่เกี่ยวข้องและรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการ

ศึกษาและสัมภาษณ์ ประมวลความเปลี่ยนแปลงของหลักสูตรและวิธีสอนภาษาไทยในแต่ละสมัย
เรียบเรียงเป็นวิทยานิพนธ์

ผลที่ได้จากการวิจัย

ในด้านวิวัฒนาการของหลักสูตรภาษาไทย มีลำดับความเป็นมาแบ่งได้เป็นสองยุค คือ
ยุคก่อนมีหลักสูตรภาษาไทยเป็นลายลักษณ์อักษร มีสิ่งที่อยู่ในหนังสือแบบเรียนภาษาไทยในยุคนั้น
เป็นสิ่งที่กำหนดให้เรียนซึ่งจะเป็นเนื้อหาด้านไวยากรณ์และอักษรวิธี เมื่อเรียนจบเล่มนับเป็นจบ
หลักสูตร เน้นการอ่านออกเขียนได้เป็นสำคัญ และยุคที่มีหลักสูตรเป็นลายลักษณ์อักษร นับตั้งแต่
พ.ศ. ๒๔๓๕ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน มีการประกาศใช้หลักสูตรรวม ๑๒ ฉบับ วิชาภาษาไทย เป็น
วิชาบังคับเรียนในหลักสูตรทุกฉบับ ในระยะเวลาแรกหลักสูตรเป็นไปตามหนังสือแบบเรียนที่กำหนด
ใช้ในยุคนั้น ๆ กำหนดเนื้อหาวิชาย่อย ๆ และกำหนดอัตราเวลาเรียนวิชาภาษาไทยค่อนข้างมาก
ต่อมาเกิดการแบ่งแยกหลักสูตรระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง และกำหนดให้นักเรียนชายเรียน
วิชาภาษาไทยมากกว่านักเรียนหญิง แขนงวิชาย่อย ๆ ที่กำหนดให้เรียนมี อ่าน คิด เขียน แต่ง
จดหมาย ไวยากรณ์ ซึ่งจะมีการเพิ่มลดแขนงวิชาตามที่จะเห็นความสำคัญในแต่ละยุค ความเปลี่ยนแปลง
แปลงในระยะต่อมา คือ การกำหนดหลักสูตรภาษาไทยตามวิทยาการสมัยใหม่แบ่งเป็นความรู้ด้าน
เนื้อหาและทักษะ แล้วรวมความรู้ด้านเนื้อหาผสมผสานในวิชาทักษะทั้งสี่ เรียกว่ากลุ่มวิชาทักษะ
แทนหมวดวิชาภาษาไทย และแขนงวิชาย่อย ๆ ดังที่ผ่านมา และลักษณะการเขียนจะพัฒนาจากการ
เขียนรวมกันของจุดมุ่งหมาย เนื้อหา วิธีสอน อุปกรณ์ ฯลฯ เป็นระบบมากขึ้น จนถึงในปัจจุบันที่
แยกหัวข้อย่อยอย่างเด่นชัด

สำหรับวิวัฒนาการของวิธีสอนภาษาไทย แบ่งได้เป็นวิธีสอนแบบโบราณ วิธีสอนแบบ
ชาวบ้าน วิธีสอนที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียน และคู่มือหนังสือเรียน และวิธีสอนในโรงเรียนนับ
ตั้งแต่มีแบบเรียนหลวง ๖ เล่ม วิธีสอนแบบโบราณ เป็นแบบการต่อหนังสือสอนให้ทีละคน และต่อ
ของใหม่ให้หลังจากที่ผู้เรียนอ่านและเขียนสิ่งที่สอนไปแล้วได้อย่างคล่องแคล่วขึ้นใจ วิธีสอนแบบ
ชาวบ้านแตกต่างกันออกไปตามกลวิธีที่ผู้สอนเห็นว่าดี และได้ผล วิธีสอนที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียน
และคู่มือหนังสือเรียน เป็นวิธีการที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม นำวิธีใหม่ ๆ มาใช้ เช่น การแนะนำ
ให้ใช้อุปกรณ์ วิธีสอนอ่านวิธีสัด ให้ใช้การสังเกตมากกว่าการท่องจำ วิธีสอนในโรงเรียนระยะ

แรกเป็นไปตามลักษณะเนื้อหาในหนังสือแบบเรียนและแขนงวิชาที่กำหนดให้ มีแบบเรียนหลวง ๖ เล่ม ซึ่งพระยาศรีสุนทรโวหารได้เขียนแนะนำวิธีสอนหนังสือไทยโดยเน้นให้นักเรียนท่องจำให้ได้ และให้ครูยึดเด็กเป็นจุดศูนย์กลางในการสอน วิธีสอนตามหนังสือแบบเรียนเรานั้นเปลี่ยนเป็นไม่ให้นักเรียนท่องจำแต่ให้ใช้การสังเกต และมีวิธีสอนที่เข้าหลักการสอนสมัยใหม่ปรากฏในเอกสารของกรมยุทธศึกษาทหารบกด้วย ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้แนะนำให้นักครูใช้วิธีการสอนแบบใหม่โดยเริ่มที่สื่อการเรียน วิธีสอนและการจัดกิจกรรมประกอบการสอน ตามลำดับ แต่ในทางปฏิบัติวิธีสอนนั้นแตกต่างกันออกไปตามประเภทของโรงเรียน เมื่อมีการประกาศใช้วิธีสอนแบบเบสิกที่ไม่ประสบผลสำเร็จทำให้ครูประสบความยุ่งยากในการปฏิบัติ เพราะยังมีแบบเรียนบังคับอยู่มีผลต่อประสิทธิภาพของผู้เรียน กรันหลักสูตรเปลี่ยนแปลงใหม่วิธีสอนจึงเปลี่ยนเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะการอ่าน การเขียน การฟัง และการพูด และการสอนเนื้อหาหลักภาษา และวรรณคดี ซึ่งในด้านปฏิบัติครูยังคงใช้วิธีสอนแบบเดิม รวมทั้งแนวความคิดในด้านการสอนศิลปภาษา เริ่มแพร่หลายทำให้ต้องปรับปรุงหลักสูตรและวิธีสอนเป็นเน้นการจัดกิจกรรมฝึกทักษะทั้งสี่เป็นสำคัญ และสอดคล้องเนื้อหาหลักภาษาไทยและวรรณคดี รวมอยู่ในกิจกรรมการสอนทักษะทั้งสี่ด้วย

อภิปรายผล

๑. การเปลี่ยนแปลงของหลักสูตรภาษาไทยในระดับประถมศึกษายังมีไม่มากนัก เนื้อหาที่กำหนดให้เรียนในหลักสูตรส่วนใหญ่จะเป็นเนื้อหาต้นหลักภาษา กฎเกณฑ์การใช้ภาษา เพราะการที่จะมีความรู้ภาษาไทยถึงขั้นนำไปใช้ได้จะต้องมีความรู้รอบทุกอย่างเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การใช้ภาษา ทำให้หลักสูตรไม่สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้ นอกจากนี้ความมุ่งหมายในการสอนภาษานั้นเกือบตลอดเวลาที่ผ่านมามุ่งให้ผู้เรียนอ่านออก เขียนได้ เป็นสิ่งสำคัญที่สุดทั้งหลักสูตรยึดเนื้อหาในหนังสือแบบเรียนเป็นสิ่งที่กำหนดให้เรียน หลักสูตรจึงคงมีเนื้อหาคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่

๒. การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเท่าที่ผ่านมาเน้นประการแรกเป็นไปเพื่อต้องการแก้ไขข้อบกพร่อง หรือปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้หลักสูตรฉบับที่ผ่านมา เช่น หลักสูตรฉบับ

ปี พ.ศ. ๒๔๕๐ กำหนดรับนักเรียนที่เรียนรู้หนังสือมาแล้วอย่างน้อยแบบเรียนเร็วตอนกลาง หรือถ้ายังไม่ได้เรียนให้ครูผู้สอนแยกกลุ่มสอนให้อ่านออกเขียนได้โดยเร็วที่สุด ซึ่งเป็นวิธีที่ยุ่งยากสำหรับครูในการนำไปปฏิบัติ ดังนั้นหลักสูตรปี พ.ศ. ๒๔๕๑ ได้แก้ไขเป็นกำหนดรับนักเรียนผู้ไม่เคยมีความรู้ในการเรียนหนังสือมาก่อน หรือหลักสูตรภาษาไทยฉบับปี พ.ศ. ๒๕๐๓ การเขียนไม่ได้แบ่งแยกความมุ่งหมายในการสอน เนื้อหา วิธีสอน การจัดกิจกรรม ให้เห็นอย่างเด่นชัดคงเขียนรวมกันไป เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ หลักสูตรฉบับปี พ.ศ. ๒๕๒๑ จึงได้แบ่งแยกจุดมุ่งหมาย ความคิดรวบยอด เนื้อหา กิจกรรม ฯลฯ ออกเป็นหัวข้อให้เห็นได้อย่างเด่นชัด เพื่อสะดวกในการปฏิบัติ

ประการที่สอง ความรู้ ความก้าวหน้าในวิทยาการด้านการศึกษาแพร่หลายมากขึ้น มีผลกระทบถึงการปรับปรุงหลักสูตร เช่น เมื่อทฤษฎีหลักการในการสอนภาษา เริ่มแพร่หลาย การสอนภาษาเป็นการฝึกทักษะทั้งสี่มากกว่าการสอนเพียงเพื่อให้อ่านออกเขียนได้ ดังนั้น หลักสูตรจึงได้เปลี่ยนแปลงจากการเน้นเพียงอ่านออกเขียนได้เป็นการเน้นให้ได้ฝึกทักษะทั้งสี่และ ให้ความสำคัญในด้านเนื้อหาภาษาไทย รวมทั้งมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยด้วย หรือ การนำหลักการในการสอนภาษาแบบศิลปภาษา *Language Arts* เข้ามาประยุกต์ใช้ หลักสูตรจึงปรับปรุงเป็นเน้นการสอนทักษะทั้งสี่ให้สัมพันธ์กันและนำเนื้อหาภาษาไทยสอดแทรกผสมผสานในการสอนทักษะทั้งสี่ ไม่แยกออกเป็นแขนงวิชาย่อย ๆ เกี่ยวกับเรื่องนี้ กำชัย ทองหล่อ ให้สัมภาษณ์ว่าวิชาภาษาไทยไม่ควรเน้นออกเป็นวิชาย่อย ๆ เนื่องจากวิชาย่อย ๆ นั้นมักจะเกี่ยวพันกันและไปด้วยกันเสมอ^๑

๓. การเปลี่ยนแปลงของหลักสูตรภาษาไทยนั้น มีการปรับปรุงในส่วนรายละเอียดปลีกย่อยมากกว่าข้อกำหนดที่สำคัญ และเป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ทันกับความก้าวหน้าทางการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ การที่ภาษาไทยเป็นวิชาที่สอนมานาน เป็นสิ่งที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน คนจึงมองไม่เห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาให้ทันกับวิทยาการตะวันตกมาเป็นระยะเวลาไม่น้อยทีเดียว ต่อมาเมื่อได้เริ่มตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของวิชาภาษาไทยมากขึ้น อันเป็นสิ่งที่สืบเนื่องมาจากประสิทธิภาพของภาษาไทยที่ไม่น่าพอใจที่เกิดขึ้นกับประชาชน คือการขาดทักษะ

^๑ สัมภาษณ์ กำชัย ทองหล่อ, ๑๕ มกราคม ๒๕๒๔

ที่ดีในการรับและใช้ภาษาแสดงออกซึ่งความคิดเห็นของตัวเอง ที่สะท้อนให้เห็นสิ่งที่ละเอียดกันมานาน หลักสูตรภาษาไทยจึงเปลี่ยนไปเป็นรูปของการนำความรู้ภาษาไทยไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเห็นได้ชัด

๔. ในด้านวิธีสอนภาษาไทย วิธีสอนแบบเดิมที่บอกเนื้อหาให้นักเรียนท่องจำใช้หนังสือแบบเรียนเป็นหลัก ยังคงใช้กันมาจนถึงทุกวันนี้ควบคู่กับการนำวิธีสอนใหม่ ๆ ทั้งที่ฝึกการศึกษาไทยคิดค้นขึ้นและนำวิธีการแนวศิวทยาการตะวันตกมาใช้ สาเหตุที่ครูส่วนหนึ่งยังคงใช้วิธีสอนแบบเดิมนั้นเป็นเพราะ

ก. การศึกษาของไทยเกี่ยวพันอยู่ในวัด พระเป็นผู้สอนมาเป็นเวลาช้านาน การเรียนการสอนหนังสือในส่วนของพระ เป็นแบบท่องจำทสวดมนต์ต่าง ๆ ดังนั้นเมื่อพระสอนภาษาไทย จึงนำวิธีการของพระมาใช้สอนบอกหนังสือให้นักเรียนท่องจำได้จบเล่ม ท่องกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ได้ เมื่อเริ่มตั้งโรงเรียน ไม่มีครูผู้สอนที่มีความรู้ทั้งในด้านวิชาครูและภาษาไทย ครูมักจะเป็นผู้รู้หนังสือไทยที่ได้เล่าเรียนมาจากวัด สำนักนักปราชญ์ และพระในวัด การสอนจึงเป็นไปแบบเดิมและเป็นวิธีที่สะดวกและใช้ได้มาก ครูจะเหนื่อยในการสอนตอนต้น ๆ เท่านั้น เมื่อเด็กเริ่มอ่านออกแล้ว ครูมักจะไม่ต้องเอาใจใส่มาก บางคนจะใช้วิธีให้เด็กที่เรียนแก่แม่กว่าสอนเด็กที่เริ่มต้นเรียน เป็นการแบ่งเบาภาระครูด้วย

ข. เมื่อมีหลักสูตร หลักสูตรกำหนดวิธีสอนคือสอนโดยยึดหนังสือแบบเรียนเป็นหลัก เช่น การอ่าน การเขียน ให้สอนจากหนังสือแบบเรียน ทั้งนี้เพื่อความสะดวกและเป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งโรงเรียนในส่วนกลางและในหัวเมือง ซึ่งปรากฏว่าเป็นผลสำเร็จ ครูส่วนใหญ่ต่างยึดหนังสือแบบเรียนเป็นหลักในการสอนให้นักเรียนท่องจำมาจนทุกวันนี้

ค. วิธีสอนภาษาไทย ส่วนหนึ่งเป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตรเมื่อหลักสูตรมุ่งให้นักเรียนอ่านออก เขียนได้ วิธีสอนแบบให้ท่องจำจกกฎซึ่งเป็นวิธีที่สอนให้นักเรียนอ่านออกได้ตามความมุ่งหมาย เหตุที่วิธีสอนมีประสิทธิภาพ เพราะสอดคล้องกับลักษณะของภาษาไทยซึ่งเป็นคำโดด ผันเสียงได้ตามวรรณยุกต์ มีระเบียบกฎเกณฑ์ในการคิดสระ พยัญชนะ ตัวสะกด และ

วรรณยุกต์^๑ ซึ่งถ้าผู้เรียนเริ่มอ่านออกก็สามารถอ่านด้วยตัวเองไปเรื่อย ๆ ดังเช่น หม่อมศรีพรหมา กฤดากรเล่าในอัตตชีวประวัติว่า เมื่อเด็กเรียนหนังสือด้วยตนเอง ไม่มีครูสอน "มูลบทนะกระทรวงศึกษาธิการไม่ควรจะทิ้งเสียเพราะนี่อ่านตั้งแต่อายุประมาณ ๔ ขวบ และยายก็จบเท่านั้น มูลบทนะนี่ให้ยายท่องและรู้หมด เรารู้เอกรู้โทจะกะล่าวอะไรก็ฝันเอา"^๒ ทั้งนี้ลักษณะการเขียนหนังสือแบบเรียนนั้นเป็นคำประพันธ์ที่จำได้ง่าย เด็กมักจะจำได้ก่อนเรียน การเรียนด้วยตนเองจึงสะดวกมากขึ้น

ง. ความมีประสิทธิภาพของวิธีสอนแบบเดิม จากการศึกษารายละเอียดหลักการของวิธีสอนแบบเดิมพบว่า เป็นวิธีที่ครอบคลุมทั้งหลัก จิตวิทยา หลักการสอนสมัยใหม่ เช่น การสนองความต้องการ ความสนใจ ความชอบของเด็ก เด็ก ๆ จะชอบท่องคำประพันธ์เป็นคำสัมผัส การเขียนหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ใช้การเขียนแต่งเป็นคำประพันธ์คล้องจองกัน ระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดสมาธิในการเรียนกำหนดให้นักเรียนต้องร่ำบท ไหว้ครูและหนังสือก่อนเรียนเป็นการรวมจิตใจให้เป็นสมาธิก่อนเรียน^๓ การเรียนรู้ภาษาต้องอาศัยการฝึกทักษะนั้น นักเรียนสมัยเก่าต้องฝึกอ่าน ฝึกเขียนจนจำได้คล่องก่อนที่จะได้เรียนรู้สิ่งใหม่ต่อไป การสอนขึ้นอยู่กับระดับความสามารถของผู้เรียน ผู้สอนจะต่อหรือสอนสิ่งใหม่ให้มากน้อยตามความสามารถที่จะเรียนได้ ถึงแม้ว่าในสมัยก่อนจะไม่มี การเรียนรู้ถึงหลักการใหม่ ๆ แต่ผู้เรียนก็ทราบถึงประโยชน์และคุณค่าของการสอนด้วยวิธีนี้ภายหลังโดยดูจากตัวเอง ดังนั้นเมื่อทำหน้าที่เป็นผู้สอนจึงใช้วิธีนี้ต่อ ๆ กัน เรื่อยมา

จ. สืบเนื่องจากข้อ ง ทำให้ทัศนคติของครูในการสอนไม่ยอมเปลี่ยนแปลงไปตามความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการด้านการศึกษา กอปรกับการขาดความรู้ไม่มั่นใจในกาที่จะเปลี่ยนแปลงวิธีสอนของตัวเอง เห็นว่าเป็นการยุ่งยากในการที่จะต้องมีการรวมวิธีต่าง ๆ ในการสอนแทนที่จะใช้เพียงหนังสือแบบเรียนเล่มเดียว

^๑ ก รมวิชาการ, อนุสารประกอบหลักสูตรประถมศึกษา การสอนภาษาแก่เด็กเริ่มเรียน (พระนคร : โรงพิมพ์การศาสนา, มปป.),

^๒ หม่อมศรีพรหมา กฤดากร, อัตตชีวประวัติของหม่อมศรีพรหมา กฤดากร (กรุงเทพฯ:เจริญวิทย์การพิมพ์, ๒๕๒๑), หน้า ๑๔๑.

^๓ สัมภาษณ์ จำนวน ๓ ท้องประเสริฐ, ๑๖ ธันวาคม ๒๕๒๓.

จ. ความไม่สอดคล้องต่อเนื่องประสานงานกันของหน่วยงานที่รับผิดชอบ รวมทั้ง การเตรียมงานบุคลากร ก่อนการเปลี่ยนแปลงเมื่อกำหนดให้เปลี่ยน ความไม่พร้อมทำให้เกิดความ ยุ่งยาก ปัญหา ความไม่ยอมรับในทางปฏิบัติจึงไม่สามารถจะเปลี่ยนแปลงวิธีสอนได้ ตัวอย่างใน ข้อนี้คือการนำวิธีสอนแบบ เบสิกมาใช้แทนวิธีสอนแบบ แจกลูก การสอนแบบ เบสิกนั้น กรมสามัญศึกษา ได้ดำเนินการอบรมครู จัดทำหนังสือในปี พ.ศ. ๒๔๘๘ ปี พ.ศ. ๒๔๙๑ มีโครงการทดลองวิธีสอน แบบเบสิกที่โรงเรียนสาธิตวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปีพ.ศ. ๒๔๙๕ กระทรวงศึกษาธิการ ให้จัดพิมพ์แบบเรียนภาษาไทยสอนอ่านมาตรฐาน ปี พ.ศ. ๒๔๙๗ กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติให้ ประกาศใช้วิธีสอนแบบเบสิก ตามหนังสือชุดบันไดก้าวหน้า และจากแถลงการณ์ของกระทรวงศึกษา ธิการ เรื่องการสอนภาษาไทยแผนใหม่ในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ อ้างว่ากระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการ ในเรื่องนี้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๗ เท่านั้น

การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีสอนนั้นมียุ่ตลอดเวลาดังแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน จากการศึกษพบว่า การเปลี่ยนแปลงวิธีสอนนั้น มีสาเหตุดังนี้

ก. ความต้องการที่จะแก้ไขข้อบกพร่อง ปัญหาในด้านประสิทธิภาพของการศึกษา อันเนื่องมาจากการสอนด้วยวิธีเก่า เช่น หนังสือแบบเรียนเร็วใหม่ที่ง่ายขึ้นและให้ครูสอนด้วยวิธี ฝึกให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ด้วยการสังเกต อ่านออกด้วยความเข้าใจ มีห้องจำไปอย่างไม่มี ความหมายนั้น เป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องเด็กมีเวลาเรียน ไม่พอ ต้องหยุดเรียน ช่วยพ่อแม่ทำนา การเรียนการสอนเป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่อง ไม่สามารถคงสภาพอ่านออกเขียนได้ ต่อมาวิธีสอนแบบเบสิกเป็นวิธีที่นำมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหานักเรียนสอบตกซ้ำขึ้นจำนวนมาก ดังที่ พลเอกมังกร พรหมโยธี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้นได้ให้สัมภาษณ์ทางสว มาลีณี สาดริก เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐ ว่า ปี พ.ศ. ๒๔๙๖ มีนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ ๑ จำนวนหนึ่งล้านสามแสนเศษ ในจำนวนนี้สอบผ่านขึ้นไปเรียนชั้นประถมปีที่ ๒ ได้เพียง

๑ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ, แบบเรียนเร็วเล่ม ๑ สำหรับเรียนหนังสือไทย พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. (พระนคร: โรงพิมพ์รัฐบาล, ร.ศ. ๑๑๘), หน้าแจ้งความ.

หกแสนแปดหมื่นคน ขึ้นไป เรียนกันประเพณีที่ ๓ จำนวน ห้าแสนเจ็ดหมื่นคน และเมื่อสอบผ่านขึ้นไป เรียนชั้นประเพณีที่ ๔ มีเพียง สี่แสนเจ็ดหมื่นคน เมื่อเป็นดังนี้จึงได้ตกลงหาวิธีการสอนแบบเบสิกมาใช้ และการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีสอนในปัจจุบันเช่นกัน เป็นการแก้ปัญหาเด็กตกซ้ำชั้นมาก มีจุดอ่อนในทักษะ เบื้องต้นด้านความเข้าใจและการตีความ การสะกดคำ รวมทั้งการที่ผู้ที่จบ การศึกษาภาคบังคับไปแล้วไม่สามารถคงสภาพการอ่านออกเขียนได้ ให้อยู่เพื่อเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

ข. ความก้าวหน้าของวิทยาการด้านการสอน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนมากขึ้น นับตั้งแต่การนำอุปกรณ์มาใช้ประกอบการสอน การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การนำวิธีการสอนตามแบบตะวันตกมาใช้ในครั้งแรกโดยที่ไม่ได้คำนึงถึงสภาพของสังคม ลักษณะของภาษาไทย แต่ความล้มเหลวในครั้งนั้นนับเป็นบทเรียนในการที่จะนำวิทยาการตะวันตกมาใช้ในเวลาต่อมา นอกจากนี้ยังเป็นผลให้เกิดการค้นคว้า วิจัย ศึกษาในวิธีสอนภาษาไทยมาจนถึงปัจจุบันนับว่าเป็นประโยชน์อย่างมากในการสอนภาษาไทย และวิธีสอนที่เปลี่ยนแปลงครั้งหลังสุดในรูปแบบของการนำ การสอนคิดภาษาตามประยุกต์ใช้ผสมผสานกับวิธีสอนแบบเดิมและวิธีใหม่ ๆ อีกหลายวิธี เช่น การทำงานกลุ่ม การเรียนแบบศูนย์การเรียน เป็นต้น

ค. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของครู นักการศึกษา ที่คลุกคลีมีประสบการณ์ในด้านการสอนได้พยายามคิดหาทางที่จะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้นในทุกด้าน เช่น การคิดวิธีสอนอ่านแบบครูบุญ อ่องละออ แบบเสียงโหลในปัจจุบัน การนำกิจกรรมประกอบการสอนมาใช้ อย่างจริงจังของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัจฉรา ชิวพันธ์ รวมทั้งการนำนวัตกรรมประยุกต์ใช้ในการสอนวิชาภาษาไทย ของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญ บุญยรัตพันธ์ สิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงวิธีสอนของครูทั้งสิ้น

ง. ทศนคติของครูที่มีต่อการสอนภาษาไทย ทศนคติของครูนับว่าเป็นองค์ประกอบ สำคัญต่อการสอน การเลือกวิธีสอนของครู ดังเช่นในอดีตครูมักจะมีทศนคติที่ไม่ดีต่อการสอนภาษาไทย ความกระตือรือร้นที่จะใฝ่หาวิธีการสอนแปลก ๆ ใหม่มาใช้ก็ไม่มี และไม่สนใจที่จะใช้วิธีสอนที่ทันสมัย ด้วย แต่ในปัจจุบันทศนคติของครูสอนภาษาไทยเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น หลาย ๆ คนพยายามหาหนทางวิธีสอนที่เป็นเช่นคำกล่าวที่ว่า "ภาษาไทยนั้น สอนให้สนุก สอนได้"

พลเอกมังกร พรหมโยธี, "กิจการในหน้าที่เทศบาลและกระทรวงศึกษาธิการ" ในประเด็น วรรณะสารกับงานเทศบาล (พระนคร: บริษัทชุมนุมช่าง (แผนกการพิมพ์), ๒๕๐๐), หน้า ๓๐-๓๑ (พิมพ์เป็นธรรมนูญการในงานศพ ประพันธ์ วรรณะสาร)

จ. ความเปลี่ยนแปลงของหลักสูตร หลักสูตรเป็นหลักที่จะให้ห้องค้ประกอบอื่น ๆ ได้ยึดเป็นแนวทางปฏิบัติให้สอดคล้องกัน ดังจะเห็นได้จากหลักสูตรปี พ.ศ. ๒๕๐๓ เปลี่ยนไปเน้นค่านักหะทั้งสี่และเนื้อหา วิธีสอนตามหลักกา รมุ่งสอนให้ทักษะทั้งสี่สัมพันธ์กัน และแยกสอนเนื้อหาเป็นวิชาๆ ไป และเมื่อหลักสูตรปี พ.ศ. ๒๕๒๑ กำหนดทักษะทั้งสี่และเนื้อหาภาษาไทยรวมกัน วิธีสอนของครูเปลี่ยนไปเป็นสอนเนื้อหาสอดคล้องแทรกในทักษะทั้งสี่

ฉ. ความจำเป็นในด้านอื่น ๆ เช่น วัฒนธรรม ค่านิยมของสังคม รวมถึงระบอบการปกครองประเทศ ในด้านวัฒนธรรมค่านิยมของสังคมนั้นจะเป็นตัวกำหนดวิธีสอนของครูเช่นกัน เพราะการศึกษาต้องผลิตคนให้มีความสัมพันธ์ตามความต้องการของสังคม เมื่อสังคม วัฒนธรรม ค่านิยม เปลี่ยนไปวิธีสอนแบบเดิมย่อมไม่ช่วยให้คนมีชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข วิธีสอนต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นกัน ระบอบการปกครองประเทศเป็นองค์ประกอบอีกอย่างหนึ่งที่มีผลต่อการเปลี่ยนวิธีสอนของครู เมื่อบ้านเมืองเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นแบบประชาธิปไตย ต้องการให้ประชาชนมีสิทธิออกเสียง แสดงความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ได้ วิธีสอนแบบเดิมที่กำหนดให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำตามที่ครูสั่ง รู้เท่าที่ครูบอก จะคิดเป็นอย่างอื่นนอกจากที่ครูคิดไม่ได้ จึงไม่สามารถผลิตประชาชนให้มีความสัมพันธ์ดังกล่าวได้ พลเอกฉัตร พรหมโยธี กล่าวให้สัมภาษณ์ว่า "การสอนแบบใหม่เรามีหลักว่าต้องให้เด็กอ่านได้เร็ว ให้เด็กเข้าใจในการปฏิบัติตนให้รู้จักเป็นคนริเริ่มมีความเชื่อมั่นตนเอง ให้รู้จักเข้าสังคม รู้จักใช้เสรีภาพในการฝึกคิด และพูดออกมา สิ่งเหล่านี้เป็นของจำเป็นต้องสอนเด็กที่อยู่ในระบอบประชาธิปไตยทั้งสิ้น"^๑ และเมื่อบ้านเมืองมีเหตุการณ์ที่ไม่สงบเกิดขึ้น ภายในสังคมมีการใช้ภาษาในการโฆษณาชวนเชื่อในทุกด้านอยู่ในชีวิตประจำวัน ดังนั้นในหลักสูตร ๒๕๒๑ ได้กล่าวถึงแนวการสอนภาษาไทยว่า จะต้องส่งเสริมกระบวนการคิดควบคู่ไปกับการฝึกหัดทักษะทั้งสี่เพื่อปลูกฝังนิสัยในการคิดไตร่ตรองหาเหตุผลเพื่อนำไปใช้คิด ตัดสินใจ แก้ปัญหา และวินิจฉัยเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลโดยไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลการโฆษณาชวนเชื่อใด ๆ^๒

^๑ พลเอกฉัตร พรหมโยธี, กิจการในหน้าที่เทศบาลและกระทรวงศึกษาธิการ, หน้า ๒๔.

^๒ กมลวิชากร, แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑, หน้า ๔๔.

การประยุกต์วิทยาการทางตะวันตกมาใช้ในการสอนภาษาไทย

การประยุกต์วิทยาการทางตะวันตกมาใช้ในการสอนภาษาไทย สำหรับประเทศไทย การนำวิทยาการตะวันตกเข้ามาใช้ในการพัฒนาประเทศไทยในทุกด้าน ในด้านการเรียนการสอน เช่นกัน มีการนำวิทยาการตะวันตกมาใช้ตั้งแต่สมัยที่การศึกษาเพิ่งจะ เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่แนวทางการศึกษาสมัยใหม่นับตั้งแต่การมีหลักสูตรเป็นลายลักษณ์อักษร องค์ประกอบอื่น ๆ การเพิ่มวิชาบังคับเรียน เช่น วิชาภูมิศาสตร์ พืชศาสตร์ ในระยะแรกถึงกับต้องจ้างบุคลากรชาวต่างประเทศ หนังสือภาษาอังกฤษ เป็นต้น สำหรับวิชาภาษาไทยนั้น การนำวิทยาการตะวันตกมาใช้ในการสอนนั้น เริ่มกันอย่างจริงจัง หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว ผู้ที่นำมาใช้ได้แก่ผู้ที่ได้ไปศึกษายังต่างประเทศมาและมีชั้นนารีชาวต่างประเทศที่เข้ามาตั้งโรงเรียนในประเทศไทย ในระยะแรกจะเป็นการนำอุปกรณ์สื่อการเรียนมาใช้ในการสอนก่อน ต่อมาจึงเริ่มนำแนวความคิด วิธีสอนภาษาเข้ามาใช้ สิ่งที่น่าเข้ามานั้นก็มีการพิจารณาแล้วว่าเป็นสิ่งที่ดีในต่างประเทศใช้ได้ผลดีตามที่วางจุดมุ่งหมายไว้ แต่เมื่อนำมาใช้ในประเทศไทย ปรากฏว่ากลับไม่ได้ผลไม่เป็นไปตามที่เคยพบเห็นมา เพราะสภาพการศึกษาของประเทศไทยโดยเฉพาะวิชาภาษาไทยมิได้มีวิธีสอนที่เหมือนการสอนภาษาต่างประเทศ ผู้นำเข้ามาใช้และผู้ที่เกี่ยวข้องจึงตระหนักถึงความหมายความสำคัญของคำว่า ประยุกต์ใช้มากขึ้น ดังนั้นในช่วงหลังการนำวิทยาการตะวันตกมาใช้จึงอยู่ในรูปแบบที่เรียกว่า การประยุกต์นวัตกรรมในการสอน....

การประยุกต์วิทยาการทางตะวันตกมาใช้ในการสอนภาษาไทยนั้น เท่าที่ผ่านมามีทั้งข้อดีและข้อเสียดังนี้ ข้อดีประการแรก คือ การนำวิทยาการตะวันตกมาประยุกต์ใช้ทำให้ครูสอนภาษาไทย เริ่มมองเห็นและยอมรับความสำคัญของการปรับปรุงวิธีสอนภาษาไทยให้ทันสมัยทั้งด้านการนำสื่อการเรียนมาใช้และการนำกิจกรรมการสอนเป็นสื่อในการเรียนรู้ รวมทั้งการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีสอนของตนเอง ยิ่งไปกว่านั้นครูบางคนยังเกิดความศรัทธาเริ่มที่จะปรับวิธีการสอนให้เหมาะสมกับสภาพแบบไทย ๆ ใช้วัสดุท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์มากขึ้น ประการต่อไปคือ ผลดีที่เกิดขึ้นกับประสิทธิภาพในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย การนำวิธีการสอนและสื่อการเรียนที่เหมาะสมมาใช้ในการสอนช่วยให้การเรียนการสอนน่าสนใจ สนุกสนาน นักเรียนเรียนด้วยความเต็มใจ เกิดการเรียนรู้ตามที่ผู้สอนวางจุดมุ่งหมายไว้ รองศาสตราจารย์เต็มสิริ บุญยสิงห์ ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า การนำวิทยาการตะวันตกมาใช้ต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมกับสภาพการณ์และสมัย เพื่อให้ได้

ผลในระดับกัน เพราะถ้าต้องถึงเวลาแก้ไขนั้นจะทำได้ยาก การปรับวิธีสอนนั้นควรจะได้คำนึงถึงข้อจำกัดที่เป็นอยู่ก่อนด้วย เช่น ถ้าใช้การสอนแบบเป็นคณะ (Team Teaching) จะมีข้อจำกัดในด้านบุคลากรไม่เพียงพอ หรือแบบหน่วย (Unit) แหล่งความรู้ที่มีอยู่ไม่เพียงพอ ดังนั้นในทางปฏิบัติอาจต้องนำส่วนดีที่ปฏิบัติได้ของหลาย ๆ วิธีมาใช้ปะปนกันไปขึ้นอยู่กับครูผู้สอนที่จะมีความคิดนำไปดัดแปลงให้เหมาะกับสภาพนั้น ๆ^๑

ในส่วนที่เป็นข้อเสียนั้น ส่วนมากจะเป็นการนำวิทยาการตะวันตกมาใช้โดยไม่ได้คำนึงถึงหรือพิจารณาถึงสภาพความเป็นจริงของประเทศไทย เช่น การนำสื่อการเรียนที่มีประสิทธิภาพทันสมัย เช่น โทรทัศน์ เทปบันทึกภาพ ห้องปฏิบัติการทางภาษานั้น เป็นสิ่งที่ดีแต่ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง ประเทศไทยเป็นประเทศที่ยากจนไม่สามารถอำนวยความสะดวก ครูถือว่าไม่มีงบประมาณให้ไม่ทำแทนการหาสื่ออื่นมาทดแทน หรือการนำหลักการสอนที่ขัดแย้งกับค่านิยมของสังคมไทยมาใช้ในลักษณะที่ผิวเผินไม่ได้พิจารณาถึงหลักการโดยถ่องแท้ เช่น การลงโทษ ไม่ให้เด็กไม่ว่ากรณีใด ๆ แต่สภาพคนไทยมีว่า รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี ซึ่งการใช้ไม้เรียวของคนไทยนั้นถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นในการควบคุมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ไม่ใช่แสดงความป่าเถื่อนในการอบรมเลี้ยงดู ทำให้ครูเกิดความสับสนในการปฏิบัติ ผลเสียเกิดขึ้นกับเด็กผลกระทบอีกอย่างหนึ่งคือ ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกทัศนคติที่ไม่ดีต่อภาษาของตนเอง รวมทั้งการใช้วิธีสอนหลักการที่ไม่ถูกต้องทำให้ภาษาไทยเป็นวิชาที่ยากซับซ้อน น่าเบื่อ ไม่น่าสนใจ ไม่เห็นความสำคัญของภาษาไทยในที่สุด

อนึ่งมักจะมีผู้นำขั้นตอนของวิธีการต่าง ๆ ที่ปรากฏเป็นสิ่งที่ดีพร้อมมาใช้โดยไม่ได้พิจารณาถึงขั้นตอนพื้นฐานหรือองค์ประกอบอื่น ๆ ที่จะช่วยให้วิธีการนั้น ๆ ดำเนินไปได้ด้วยดี เช่น การนำเอาหลักการสอนภาษาแบบตะวันตกมาใช้ ครูไทยใช้โดยที่มีได้คำนึงว่าแม้แต่ครูสอนภาษาของชาตินั้นยังต้องเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมในด้านนี้โดยตรงเพื่อให้การสอนภาษาประจำชาติมีประสิทธิภาพมากที่สุด^๒ สำหรับภาษาไทยใครก็สอนได้ไม่จำเป็นต้องเรียนรู้และฝึกเป็นพิเศษ การหา

^๑ สัมภาษณ์เต็มสิริ บุญยสิงห์, ๑๗ มกราคม ๒๕๖๔.

^๒ สัมภาษณ์ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ๘ ธันวาคม ๒๕๖๓.

ประสิทธิภาพที่ดีของการสอนภาษาไทยจึงเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก

แนวโน้มของวิธีสอนภาษาไทย

วิธีสอนภาษาไทยจากอดีตถึงปัจจุบันนับได้ว่าได้

มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมตลอดมา ในปัจจุบันวิธีสอนภาษาไทยเริ่มเป็นระบบ มีจุดมุ่งหมายวิธีการที่แน่นอนชัดเจนมากขึ้นว่านอกจากจะสอนให้อ่านออกเขียนได้แล้ววิธีสอนภาษาไทยควรเป็นวิธีที่สอนแนะนำให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาไทยที่ได้จากห้องเรียนไปใช้ได้เป็นประโยชน์ในการสื่อความหมายในชีวิตประจำวันด้วย จากการศึกษาสัมภาษณ์ รวบรวมข้อมูลกล่าวถึงแนวโน้มของวิธีสอนภาษาไทยได้ดังนี้

ก. วิธีสอนจะมีการยืดหยุ่นมากขึ้น เป็นการผสมกลมกลืนส่วนที่ดีของวิธีสอนแบบต่าง ๆ ซึ่งครูผู้สอนจะเป็นผู้ตัดสินใจ เลือกใช้ว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุดสำหรับการเรียนรู้ของนักเรียนของตน ดังที่ กิติยวดี บุญซื่อ กล่าวว่่าวิธีสอนภาษาไทยไม่มีวิธีใดที่ดีที่สุด ครูผู้สอนจะใช้วิธีใดก็ได้ถ้าเป็นวิธีที่ทำให้ นักเรียนเข้าใจและอ่านออกเขียนได้วิธีนั้นคือวิธีที่ดีที่สุด^๑ ซึ่งตรงกับคำให้สัมภาษณ์ของธนู บุญรัตพันธุ์ ว่า ครูที่สอนจะใช้วิธีใดก็ได้ที่จะให้เกิดประโยชน์ต่อเด็กให้มากที่สุด^๒

ข. วิธีสอนภาษาไทยมีแนวโน้มที่จะนำทฤษฎีการสอนแบบศิลปภาษามาประยุกต์ใช้มากขึ้น การจัดกิจกรรมที่เร้าความสนใจสนองความต้องการและเป็นสื่อให้เกิดการเรียนรู้ รวมทั้งการนำสื่อการเรียนที่แปลกใหม่รวมทั้งที่ผลิตในท้องถิ่นมาใช้เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการเรียนรู้มากขึ้นโดยที่ใช้เวลาในการเรียนลดน้อยลง^๓

ค. วิธีสอนภาษาไทยจะเพิ่ม เน้นกิจกรรมที่ให้นักเรียนฝึกใช้ความคิดรู้จักเปรียบเทียบหาเหตุผล ตอบคำถาม มีวิจารณ์พิจารณาในการแสดงออก สามารถใช้สื่อความหมายกับผู้อื่นได้ถูกต้อง^๔

^๑ กิติยวดี บุญซื่อ, คำบรรยายกลุ่มวิชาทักษะภาษาไทย, ๒๕ มีนาคม ๒๕๒๔.

^๒ สัมภาษณ์ธนู บุญรัตพันธุ์, ๒๑ มกราคม ๒๕๒๕.

^๓ สัมภาษณ์ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ๘ ธันวาคม ๒๕๒๓.

^๔ สัมภาษณ์ระปะนีย์ นาคสรรพ, ๓๐ ธันวาคม ๒๕๒๓.

การสอนให้นักเรียนรู้จักคิดนี้เป็นข้อที่หลักสูตรปี พ.ศ. ๒๕๒๑ ให้ความสำคัญควบคู่ไปกับการรู้จักทำ หรือเรียกว่าคิดเป็น ทำเป็นนั่นเอง

ง. วิธีสอนจะมุ่งเน้นให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของภาษาในด้านวัฒนธรรม ที่เป็นมรดกของชาติสืบมา ความสำคัญในด้านการศึกษาก็สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ได้มากขึ้นโดยการนำเอาภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันมาให้นักเรียนได้สังเกต ค้นหาค้นพบ เพื่อที่จะได้นำไปใช้ได้ถูกต้อง^๑ มากกว่าที่จะสอนจากตำรา เพราะภาษาเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาการคงอยู่ของภาษานั้นขึ้นอยู่กับสังคม ดังนั้นเด็กควรจะได้เรียนรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับสังคมที่สภาพของเขาเป็นอยู่ มิใช่เรียนกันจากตำราเพียงอย่างเดียว^๒

จ. สิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งที่จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิธีสอนในอนาคตคือ การวิจัย เกี่ยวกับวิธีสอนภาษาไทย ซึ่งนับวันจะมีการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มากขึ้น เป็นผลดีต่อการพัฒนาวิธีสอน ที่จะช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพสอนได้ตรงตามความมุ่งหมายที่วางไว้^๓

---

^๑ สัมภาษณ์รัฐปะนีย์ นาคกรรพ, ๓๐ ธันวาคม ๒๕๒๓.

^๒ สัมภาษณ์ธนู บุญรัตพันธ์, ๒๑ มกราคม ๒๕๒๔.

^๓ สัมภาษณ์รัชณี ศรีไพรรณ, ๑๒ ธันวาคม ๒๕๒๓.

ข้อ เสนอแนะในด้านวิธีสอน

๑. วิธีสอนที่ครูทั้งหลายคิดค้นขึ้น ควรได้มีการแนะนำเผยแพร่ให้ทราบ เพื่อ เป็นประโยชน์ ต่อครูสอนภาษาไทย

๒. ควรจะมีการฝึกอบรมครูที่จะสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา เพื่อให้มีความรู้และ ทักษะในด้านวิธีสอนภาษาประจำชาติ เป็นอย่างดี

ข้อ เสนอแนะในด้านการวิจัย

๑. ควรได้มีการศึกษาเปรียบเทียบความสอดคล้องกันระหว่างหลักสูตรภาษาไทย และ พฤติกรรมการสอนภาษาไทย ของสถาบันผลิตครูกับการนำไปปฏิบัติของครูภาษาไทยในช่วงระยะเวลา ที่ผ่านมา

๒. ควรได้มีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของวิธีสอนแบบต่าง ๆ ให้มากขึ้น เพื่อจะได้ นำผลการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุงวิธีสอนภาษาไทยต่อไป

๓. ควรได้มีการศึกษาเปรียบเทียบการสอนอ่านแบบเป็นคำกับการสอนแบบแจกลูก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย